

Oponentský posudek na disertační práci Petra Vidomuse
„Klimaskepse v českém provedení: kontrahnutí a jeho strategie“

Disertační práci předloženou Petrem Vidomusem hodnotím celkově kladně jako klíčový příspěvek k poznání nesporně zajímavého fenoménu českého klimaskeptického aktivismu.

K autorem zvolenému teoretickému a metodologickému základu předložené práce nemám relevantních výhrad: domnívám se, že odpovídá stávajícím možnostem pojetí a zpracování dané problematiky. Autorem deklarovaný základní výzkumný cíl („zmapování názorů a strategií aktivních odpůrců hypotézy antropogenní změny klimatu“ v ČR; viz s. 119) byl splněn a lze rovněž konstatovat, že autor podal zdařilou odpověď na základní výzkumnou otázku („jak aktivní čeští klimaskeptici reflektují činnost sebe a svých odpůrců“) i na tři specifické otázky (vztahované k problematice rámování změn klimatu českými klimaskeptiky, jejich jednání a mobilizační struktury a k reflexi příslušného kontextu vlastní aktivity). Beru přitom náležitě v úvahu autorovo upozornění, že jeho ambicí bylo „pouhé zostření a konkretizace výzkumného problému“, nikoli přímočará formulace testovatelných hypotéz (s. 119-120).

Struktura předložené disertační práce vyhovuje povaze pojednávaného tématu a uplatněnému způsobu zpracování. Mám v této souvislosti jedinou připomínku dílčího rázu: výzkumný cíl práce a s ním související výzkumné otázky jsou formulovány až na straně 119 (a 120), což pokládám za nevhodné a zároveň zbytečné testování trpělivosti čtenáře. Pokud jde o formální úpravu posuzovaného textu, ta je na velmi dobré úrovni a lze vyzvednout, že disertace P. Vidomuse je v tomto ohledu zpracována pečlivě.

K výše uvedenému pozitivnímu hodnocení předložené disertace připojuji stručný komentář ke dvěma momentům, o nichž se domnívám, že zasluhují, aby jim byla při této příležitosti věnována bližší pozornost. Abych předešel možnému nedorozumění, uvádím, že podněty a připomínky obsažené v těchto komentářích nemají vliv na celkové kladné vyznění posouzení předložené disertace a jsou míněny jen jako jeho doplněk.

Citlivým bodem předložené práce je ospravedlnění uplatněného pojmového rámce, včetně klíčové role konceptu kontrahnutí. Oceňuji, že autor si je vědom (viz zejména část 8.1 a kap. 5) obtíží spjatých s pojímáním českého klimaskeptického aktivismu jako kontrahnutí a rovněž problémů vyplývajících z možností uplatnit při výkladu českého klimaskepticismu vícero hledisek s různým vztahem ke konceptu kontrahnutí (tedy hledisek neposkytujících

stejně možnosti pro jeho uplatnění jako ústředního pojmu). V této souvislosti se mi jeví jako nutné věnovat odpovídající (třeba i přehnanou) pozornost všem konsekvencím akceptování teze o neexistenci „čistě klimaskeptické platformy“ v českém prostředí, jež s sebou nutně přináší pochybnosti, nakolik lze o českém klimaskepticismu uvažovat jako o samostatném názorovém proudu natož (kontra)hnutí (viz s. 99-100, 106, 238). Proto mne překvapilo, že například ve výkladu vztahujícím se k aktivitám V. Kremlíka a založení webu Klimaskeptik.cz (v roce 2009) chybí zaujetí promyšleného stanoviska v otázce předpokládané (přetrvávající?) neexistence samostatné, specializované klimaskeptické platformy (nebo něčeho, co lze pokládat za její náhražku), popřípadě podrobnější posouzení otázky, zda lze založení tohoto webu pokládat v daném ohledu za důležitou endogenní „událost“ ve vývoji zkoumaného kontrahnutí či nikoli. Domnívám se, že rozvíjení zřetele k momentům či „událostem“ tohoto typu je velmi důležité, pokud má být účinně obhájena perspektiva příznávající v daném kontextu centrální úlohu koncepci českého klimaskepticismu jakožto rozlišitelného samostatného fenoménu vůči alternativním postupům (k nimž Vidomusův výklad také poskytuje východisko a argumenty), jako například pojmání českého ztělesnění klimaskeptického aktivismu jako jednoznačně nesamostatného přívěsku „konzervativního“ či jiného aktivismu, tedy jako něčeho, co žádnou vlastní dynamiku nemá a ani mít nemůže.

Poslední poznámka se týká několika formulací ze závěru disertace (zvláště na s. 315) k otázce „možných pracovních hypotéz“ vztahujících se k objasnění nezájmu klimaskeptiků na „hlubší mobilizaci-politizaci“ či „sjednocení aktivit“ a odkazujících na potenciální vysvětlení skrze „klimaskeptiky vnímané slábnutí tématu“ a/nebo „silnou expertizaci klimaskeptického aktivismu“. V této souvislosti bych chtěl upozornit, že autor v tomto případě – nikoli ke škodě věci – překročil hranici „pouhého zosřtení a konkretizace výzkumného problému“ a tím demonstroval širší než původně deklarovaný potenciál práce ohledně poskytování relevantních podnětů pro další výzkum.

Autor disertace prokázal schopnost samostatné tvůrčí práce v daném oboru. Předložená disertační práce splňuje požadavky standardně kladené na disertační práce. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení „prospěl“.

V Brně dne 21. 9. 2015

prof. PhDr. Maxmilián Strmiska, Ph.D.